

Pár poznámok k téme ENERGIA A TELEONÓMIA^{*)}

V živom organizme sa síce uplatňujú aj zákonitosti platiace v neživej prírode, tieto však nedokážu vysvetliť nielen podstatu života (čo je skôr filozofická ako prírodovedecká otázka), ale ani mnohé javy (zdanlivo) iba fyziologicko–morfologického charakteru, s ktorými sa pri fungovaní živého systému (živočíšneho alebo rastlinného organizmu) stretávame. Vezmime si napr. energiu, jej transformáciu a využitie. Niet pochyb, že prakticky všetka energia (tepelná, mechanická, chemická, elektrická), ktorá sa uplatňuje v živom organizme, má pôvod v energii slnečnej: pri fotosyntéze sa transformuje na energiu chemických väzieb, a tá sa potom cez zložité potravinové reťazce dostáva do každého živého organizmu. Tam tok energie pokračuje, pričom sa energia komplikovaným spôsobom transformuje, premieňa na taký typ energie, ktorý je potrebný pre vykonanie práce nevyhnutnej pre život; všetkej práce – tepelnej, chemickej, vrátane „konštruktívnej“, t.j. chemickej práce entropickej, potrebnej napr. pre tvorbu zložitých látok (peptidov, polysacharidov a i.) – všetkej, okrem jednej, okrem entropickej práce konfiguračnej, ktorá je potrebná napr. pre premenu nešpecifického polypeptidu na špecifický, funkčný. Bez tejto „konfiguračnej práce“ nie je možné ani kódovanie, ktoré je nezbytné pre fungovanie organizmu.

Ani pri vedeckých pokusoch konaných *in vitro*, nebolo možné dokázať, žeby napr. použitím slnečnej alebo inej energie bolo možné dosiahnuť konanie tepelnej alebo chemickej (nie to ešte konfiguračnej) entropickej práce. Ak boli v niektorých prípadoch dosiahnuté isté výsledky, vždy významnú časť tejto „entropickej práce“ vykonal bádateľ, ktorý riadil pokus (napr. oddeľoval, čistil, koncentroval a inak „upravoval“ aminokyseliny pred ich polymerizáciou).

Živý organizmus funguje ako akýsi „metabolický motor“, ktorý riadi tok energie takým spôsobom, aby prostredníctvom tejto konfiguračnej práce boli vytvárané informácie. I keď prírodné vedy pomerne podrobne preskúmali jednotlivé súčiastky, z ktorých sa tento „motor“ skladá, dosiaľ nedokázali odhaliť a pochopiť princíp jeho práce, ani spôsob jeho riadenia. Nedokázali a ani v budúcnosti to nedokážu, pretože je to mimo ich možností – riadenie stroja totiž nie je jeho súčasťou, je *niečím*, čo sa nachádza mimo neho, mimo materiálneho sveta (rovnako ako vodič automobilu nie je súčasťou motora alebo iného agregátu auta). Toto „*niečo*“, ktoré sa nachádza mimo oblasti skúmateľnej prírodnými vedami, tento „riadiaci princíp života“, je tým, čo majú bádatelia na mysli, keď hovoria o „teleonómii“. Ak bez nej nie je možný život v súčasnosti (ďalšie fungovanie už fungujúcich organizmov) a to menej je bez neho mysliteľný vznik života zo zložiek neživej prírody v dávnej minulosti, teda to čo ateistickí vedci označujú názvami „chemická evolúcia“ alebo „prebiotická fáza evolúcie“.

^{*)} Podrobnejšie o tom píšem vo svojej knihe „Kamienky z mozaiky ANTROPOLÓGIE...“ Informácie o nej nájdete na tejto webovej stránke (na stranách CENNÍK a ANOTÁCIE)

Charakter sporu nie je iba filozofický, ani nie iba teologický, ani nie iba prírodovedecký, i keď sa to tak niekedy môže javiť. Napríklad všetky teórie evolucionistické i kreacionistické (ateistické i teistické) o počiatku sveta (vesmíru, Zeme, života) nie sú čisto prírodovedecké, ale patria do oblasti metafyziky.¹ Veď javy, ktoré prírodovedci (fyzici, chemici, biológovia, resp. špecialisti rôznych iných, poprípade užších, špecializovaných odborov, najmä geológovia, kozmológovia, paleontológovia, antropológovia atď.) v súčasnosti skúmajú, nemôžu byť „dôkazmi“ udalostí, ktoré sa udiali v pradávnej minulosti a ktoré nie sú reprodukovateľné v ich laboratóriách; závery, ku ktorým tu vedci dospejú, možno považovať nanajvýš za „indície“.

V minulosti tu raz prevažovali indície predkladané vedcami jednej, inokedy druhej strany: napr. v druhej polovici 19. a v prvej polovici 20. storočia sa zdalo, že presvedčivejšie pôsobia indície evolucionistov (ateistov), ale v poslednom čase (zhruba od polovice 20. storočia) sú indície kreacionistických vedcov oveľa presvedčivejšie.

Je známym faktom, že veľa závisí na interpretácii pozorovaných javov, a tá je podmienená „paradigmou“, „predvedením“, či ako už nazveme to, čo určuje svetonázor vedca, a čo je určované v prevážnej miere nie skutočnými objektívnymi prírodovedeckými faktami, teda „zmyslovým poznaním“ vedca, ale jeho úvahami (a okrem toho často aj faktormi iracionálnej povahy), teda tým, čo má nepopierateľne povahu metafyzickú. Niektorí vedci však toto nechcú vziať do úvahy, a správajú sa akoby bolo možné isté javy (vrátane ich „vysvetlenia“) chápať ako neutrálnu skutočnosť, ktorá nie je ovplyvnená ich prístupom. Pokiaľ to tak bude, spor medzi prírodovedcami týchto dvoch nezlučiteľných koncepcií bude nekonštruktívny a nikdy sa neukončí.

Charakter sporu je teda taký, že v ňom musia mať svoje miesto argumenty prírodovedcov i názory vedcov iných ako prírodovedeckých odborov, napr. filozofov, teológov; ale mimoriadne dôležité miesto tu majú aj argumenty vychádzajúce z empirie – osobné skúsenosti a svedectvá vierohodných ľudí rôznych profesií a z rôznych období.

Ak teda chceme hovoriť o veľkom spore „viera ateistov verzus viera kresťanov“ a ak chceme v ňom zaujať nejaké pevné stanovisko, nemôžeme sa obmedziť iba na argumenty jednej skupiny (napr. iba prírodovedcov alebo iba filozofov, popr. iba teológov atď.), ale – podobne ako v ktoromkoľvek spore na súde – musíme vypočuť všetkých svedkov.

M.B.B.

¹ Metafyzika je učenie o poslednej a absolútnej podstate súcna. Názov je odvodený od pomenovania Aristotelových spisov o princípoch sveta, umiestnených za spisy o prírode (Meta ta fysika). Podľa Aristotela sa metafyzika zaoberá princípmi, ktoré nie sú prístupné skúmaniu zmyslami, ale iba rozumom a sú záväzné pre všetky vedy.

Darček pre Vás:

Desiatky publikácií zadarmo

Radi by sme Vás upozornili, že teraz máte možnosť si pozrieť a gratis („free“) stiahnuť desiatky dokumentov v elektronickej podobe – vo formáte **PPS** („prezentácie“) a v **PDF** (články, fakty, úvahy). Stačí jednoducho kliknúť na názov zvoleného dokumentu v zozname, ktorý nájdete po zvolení voľby „**mimoknižné publikácie**“ (v sekcii „**Prejsť na:**“) na web-stránke:

www.knihy-benjan.sk

Ide o originálne publikácie s mnohými (často málo známymi) *faktami o pravde, poznávaní, ale aj o lži, podvádzaní a manipulovaní; o vede a viere; s faktami a úvahami o svete, o Bohu, ale i o Vás.* V mnohých pps dokumentoch („prezentáciách“) tiež nájdete *unikátne fotografie a krásne melódie.*

Okrem toho na tejto web-stránke nájdete **PONUKU KNÍH**, kde je vyše 20 titulov, ktoré si môžete objednať a ktoré nikde okrem u nás (a v internetovom kníhkupectve MARTINUS.sk) nedostanete. O knihách si tu môžete prečítať podrobné informácie – nielen o ich rozsahu, formáte, cene a špeciálnych zľavách, ale aj o ich obsahu (t.j. anotácie); z niektorých z nich sú dokonca k dispozícii aj ukážky (úryvky).

(Pozn.: ak ste túto informáciu dostali e-mailom, nemusíte otvárať váš prehliadač, stačí jednoducho kliknúť na tu uvedenú webovú adresu, t.j. na: www.knihy-benjan.sk).

So srdečným pozdravom

MBKB

mb@knihy-benjan.sk